

Regionala utvecklingsnämnden

YTTRANDE

Avsändare Jesper Borgström
Samhällsplanerare
jesper.borgstrom@skane.se

Datum 2025-04-26
Ärendenummer 2024-POL000038

Adressat
Kollektivtrafiknämnden

Yttrande över internremiss av Trafikförsörjningsprogram 2025-2035, målstruktur och strategisk inriktning

Bakgrund

Region Skåne är regional kollektivtrafikmyndighet i Skåne med ansvar för den samhällsfinansierade kollektivtrafiken. Till kollektivtrafikmyndighetens ansvarsområden hör att ta fram ett trafikförsörjningsprogram med fastställda mål för den långsiktiga utvecklingen av regional kollektivtrafik. Det regionala trafikförsörjningsprogrammet för Skåne beskriver Region Skånes inriktning för hur kollektivtrafiken i länet ska utvecklas fram till 2035.

Kollektivtrafiknämnden ansvarar för beredning av trafikförsörjningsprogrammet och planerar att i juni besluta om samrådsversion inför en remiss till externa aktörer hösten 2024. Det slutliga trafikförsörjningsprogrammet planeras antas av regionfullmäktige hösten 2025.

Regionala utvecklingsnämnden har beretts möjlighet att yttra sig över trafikförsörjningsprogrammets målstruktur och strategiska inriktning i ett tidigt skede inför den externa remissen. Nämnden ska enligt Region Skånes reglemente bistå kollektivtrafiknämnden i arbetet med att ta fram trafikförsörjningsprogrammet och har, genom avdelningen för regional utveckling, medverkat i arbetet med representation i styr- och arbetsgrupp.

Kopplingen mellan regionala utvecklingsnämndens ansvarsområden och kollektivtrafikens utveckling

Regionala utvecklingsnämnden ansvarar för regionala utvecklingsfrågor inom näringslivsutveckling, regional fysisk planering, infrastruktur, miljö- och klimat och arbetar för att möjliggöra en bättre hälsa för fler, öka näringslivets konkurrenskraft, stärka kompetensförsörjningen och bidra till ett sammanbundet Skåne. Kollektivtrafiken är ett betydelsefullt medel för att nå de övergripande målen för Skånes utveckling genom att bidra till vidgade arbetsmarknader, ökad sysselsättning, förbättrad hälsa, jämställdhet och minskade klimatutsläpp.

Enbart satsningar på kollektivtrafik är dock inte tillräckligt, för att maximera kollektivtrafikens positiva effekter behöver kollektivtrafiken samordnas med transportinfrastruktursatsningar i den regionala och statliga transportinfrastrukturplaneringen samt med planering och insatser på kommunal nivå. Region Skånes övergripande ansvar för regional fysisk planering fyller i sammanhanget en viktig roll som plattform för samverkan kring planeringsfrågor som spänner över kommunala gränser och behöver ses i ett större sammanhang, såsom bebyggelseutveckling, transporter, kollektivtrafik, grönstruktur samt klimat och energifrågor. Utifrån detta perspektiv är det positivt att arbetet med trafikförsörjningsprogrammet har skett i nära samverkan med avdelningen för regional utveckling och med hänsyn till regionplanens utvecklingsinriktning.

Trafikförsörjningsprogrammets målstruktur och strategiska inriktning stämmer väl överens med regionplanens utvecklingsinriktning och planeringsstrategier om att:

1. Utveckla flerkärnigheten och stärka samspelet mellan stad och landsbygd
2. Stärka tillgängligheten och binda samman Skåne
3. Stärka mångfalden av attraktiva och hälsofrämjande livsmiljöer med tillgång till rekreation
4. Växa effektivt med en balanserad och hållbar mark- och vattenanvändning
5. Planera för en god miljö och en hållbar resursanvändning
6. Stärka Skånes relationer med omvärlden

Nedanstående inspel ska framför allt ses som förslag till hur trafikförsörjningsprogrammet kan utvecklas ytterligare samt till fortsatt samarbete.

Pågående översyn av strategier och planer kopplade till regional fysisk planering och det regionala utvecklingsansvaret

Parallellt med framtagandet av det nya trafikförsörjningsprogrammet pågår arbete med översyn av flera av de större strategier och planer som regionala utvecklingsnämnden ansvarar för beredning av.

Skånes regionala utvecklingsstrategi – Det öppna Skåne 2030 kommer att ses över under 2024. Målet med översynen är att lyfta viktiga prioriteringar för Skåne i en mer kortfattad och tydligare utvecklingsstrategi. Strategin planeras lämnas över regionfullmäktige för beslut hösten/vintern 2024.

Förberedelser inför aktualitetsprövning av *Regionplan för Skåne 2022–2040* pågår. Arbetet kommer inkludera en bedömning av regionplanens aktualitet, uppföljning av arbetet med planens genomförande samt förslag till inriktning för fortsatt arbete. Under hösten 2025 planeras regionfullmäktige fatta beslut om planens aktualitet.

Processen med att ta fram en ny *regional transportinfrastrukturplan för Skåne* pågår. Den nya transportinfrastrukturplanen ska vara färdig till sommaren 2026 och kommer att gälla för perioden 2026–2037. Den regionala transportinfrastrukturplaneringen pekar ut riktningen för satsningar och förbättringsåtgärder i transportinfrastruktur där en viktig del handlar om att möjliggöra ökad tillgänglighet för kollektivtrafik samt att stärka kopplingarna för gång, cykel och bil till kollektivtrafikens bytespunkter.

Då ovanstående planer och strategier har en tydlig koppling till arbetet med ett nytt trafikförsörjningsprogram och i stort vänder sig till samma aktörer är det angeläget med ett fortsatt nära samarbete. Inte minst arbetet med ny regionplan och ny regional transportinfrastrukturplan kommer att kräva en aktiv medverkan från Skånetrafiken och en beredskap behöver finnas för processerna att löpande kunna hantera och ge inspel till varandra.

Att förmå de skånska utvecklingsaktörerna (kommunerna, företag och organisationer) att ihop med Region Skåne kraftsamla och stärka samverkan för ett framgångsrikt och hållbart Skåne ställer stora krav på Region Skåne att i ovanstående planer och strategier kunna peka ut och verka i en tydlig riktning för regionens utveckling.

Trafikförsörjningsprogrammets utpekade mål och ställningstaganden

Regionala utvecklingsnämnden vill framföra nedanstående synpunkter och medskick angående trafikförsörjningsprogrammets utpekade mål och ställningstaganden.

Hela-resan perspektiv och kombinerad mobilitet

Regionala utvecklingsnämnden ser positivt på trafikförsörjningsprogrammets ställningstagande om att hela resan-perspektivet behöver genomsyra planeringen för ett hållbart och sömlöst resande. Det är även positivt att programmet lyfter fram behovet av att stärka möjligheterna till kombinerad mobilitet genom att identifiera och i samverkan med berörda aktörer utveckla attraktiva noder. Dessa ställningstaganden går i linje med *Regionplan för Skåne 2022–2040* som betonar att det finns en stor potential att öka det hållbara resandet och kollektivtrafikens attraktivitet genom att stärka kopplingar för gång, cykel och bil till kollektivtrafikens bytespunkter. Det är även positivt att de identifierade noderna tar utgångspunkt i regionplanens kollektivtrafiknoder och därigenom konkretiserar hur fortsatt arbete med att utveckla och stärka noderna kan se ut. Regionplanens noder är tänka att utgöra ett underlag för fortsatt dialog och diskussioner om kommunala och regionala prioriteringar i syfte att möjliggöra ökad samordning av resurser och samplanering av samhällsviktig infrastruktur med bebyggelse, service och rekreation. I arbetet med att utveckla attraktiva noder i Skåne behövs en aktiv samverkan och växelverkan mellan kollektivtrafikplaneringen, den regionala fysiska planeringen och den kommunala planeringen.

Regionala leder och tillgänglighet till regionala rekreationsområden

Friluftsliv och rekreation har stor betydelse för folkhälsa och turism. Det är ett viktigt perspektiv i *Regionplan för Skåne 2022–2040*, inte minst kopplat till Region Skånes uppdrag som hälso- och sjukvårdsaktör och ledhuvudman för regionala och nationella vandrings- och cykelleder.

Det finns ett stort värde i att öka fritidsresandet med kollektivtrafik och därigenom skapa ökad likvärdighet i tillgång till natur och fritidsmål i Skåne. Som en del av genomförandet av *Regionplan för Skåne 2022-2040* och som underlag till trafikförsörjningsprogrammet har ett arbete genomförts under våren 2024 med att ta fram fördjupad kunskap om hur tillgängligheten till rekreationsområden i länet ser ut idag och hur den kan förbättras. Underlaget visar på att naturområden nära de större städerna och tätorterna i Skånes södra och västra delar är förhållandevis välförsörjda med kollektivtrafik men att naturområden i stora delar av övriga är svåra att nå med kollektivtrafik. Med utgångspunkt från detta är det positivt att större hänsyn föreslås tas till fritidsresandet i klassificeringen av trafikförsörjningsprogrammets utpekade kollektivtrafikstråk. Det är av stor

betydelse att fortsätta arbete med att stärka tillgängligheten till regionala rekreationsområden med utgångspunkt från Region Skånes ansvarsområden för regional kollektivtrafik, fysisk planering och regional utveckling.

Elektrifiering och hållbara drivmedel

Trafikförsörjningsprogrammet innehåller mål om förnybar energi och energieffektivitet. En elektrifiering av samhället är nödvändig för att uppnå klimatmålen, samtidigt är Skånes energiförsörjning är en viktig utmaning och vår självförsörjningsgrad av eleffekt behöver öka kraftigt. Regionala utvecklingsnämnden verkar aktivt för detta inom ramen för regionplanarbetet och Skånes effektkommission samt genom ett målinriktat arbete för att öka tillgången på biogas för många sektorer för att möjliggöra den gröna omställningen.

Infrastruktur och kapacitetsbehov

En viktig utmaning för Trafikförsörjningsprogrammet att belysa handlar om att utbyggnaden av infrastruktur i Skåne inte sker i den takt som behövs för att säkerställa tillräcklig kapacitet i järnvägsnätet. Skåne är en flerkärnig region med ett storstadsområde och en mångfald av orter vilket skapar en unik närhet mellan stad och landsbygd. Skåne är även transitregion mellan Sverige och Europa. Det ställer höga krav på transportinfrastrukturen och kollektivtrafiken både i städerna och på landsbygden. Öppnandet av Fehmarn Bält-förbindelsen kommer medföra större godsflöden vilket kommer bidra till att tränga bort persontåg och bidra till sämre tillgänglighet i Skåne.

Med vänlig hälsning,

Anna Jähnke
Ordförande

Anna Pettersson
Utvecklingsdirektör